

**ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ
167**

**Εκτίμηση
εκλογικής
επιρροής**

**Οι τάσεις του
εκλογικού σώματος**

**Καλοκαίρι
2018**

public issue

Η Public Issue ιδρύθηκε το 2001.

Εξειδικεύεται στην πολιτική και εκλογική έρευνα κοινής γνώμης, στην έρευνα Μέσων, στην κοινωνική έρευνα, στην οικονομική έρευνα και στην έρευνα συμπεριφοράς καταναλωτή.

Στις αρχές του 2004, η εταιρεία Public Issue εγκαινίασε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, τη συστηματική παρακολούθηση των τάσεων της κοινής γνώμης, με τη χρήση της τηλεφωνικής μεθόδου.

Είναι μέλος του ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων & Ερευνών Αγοράς) και του ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων).
Αριθμός Μητρώου Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης: 8.

Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση, βασίζεται σε πανελλαδική τηλεφωνική έρευνα, με δείγμα 1.009 ατόμων, ηλικίας 17 ετών και άνω, καθώς και στη διαθέσιμη χρονοσειρά του Πολιτικού Βαρόμετρου της Public Issue, 2004-2018.

Η μέτρηση πραγματοποιήθηκε: 2-12/7/2018.

Στοιχεία επικοινωνίας
Λεωφόρος Βασ. Κωνσταντίνου 16
116 35, Αθήνα
t: +30 210 7575000
f: +30 210 7575100
w: www.publicissue.gr
e: info@publicissue.gr

A. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Ιούλιος 2018

- Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής της Public Issue για τον Ιούλιο, αφορά τον εκλογικό συσχετισμό δυνάμεων, ο οποίος είχε διαμορφωθεί **πριν από τις φονικές πυρκαγιές**, που έπληξαν την Αττική το τελευταίο δεκαήμερο του μήνα.
- Σε σύγκριση με τον τέταρτο μήνα του 2018, η **εκλογική επιρροή του ΣΥΡΙΖΑ** εκτιμάται σε **22,5%** και η **εκλογική επιρροή της ΝΔ** σε **38%** (**Διαγράμματα 1A & 2A**). Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό του νέου δικομματισμού προσεγγίζει το **60,5%** (**Διάγραμμα 3A**).
- Σημαντικότερη μεταβολή του εκλογικού συσχετισμού δυνάμεων, κατά το Α' εξάμηνο του 2018, αποτελεί η σταθεροποίηση της επιρροής του ΣΥΡΙΖΑ άνω του 20%, **στον χώρο της κεντροαριστεράς**, σε συνδυασμό με την υποχώρηση της επιρροής του ΚΙΝΑΛ, κάτω από το όριο του 10% (**Διάγραμμα 2A**).
- Η ΝΔ διατηρεί, από τις αρχές του 2016, ένα παγιωμένο προβάδισμα, έναντι του ΣΥΡΙΖΑ, το οποίο κυμαίνεται από 14%, τον Μάιο του 2016, ως και 24%, τον Φεβρουάριο του 2017 (**Διάγραμμα 3B**). Η τρέχουσα τιμή της διαφοράς της εκλογικής επιρροής ΝΔ/ΣΥΡΙΖΑ υπολογίζεται σε **15,5%** (**Διάγραμμα 3B**). Αν και είναι μειωμένη, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, όπως έχει ήδη επισημανθεί, μεγαλύτερη διαφορά από αυτήν έχει καταγραφεί, ιστορικά, μόνο στις δύο πρώτες εκλογικές αναμετρήσεις της μεταπολιτευτικής περιόδου (1974 και 1977).
- Το **Κίνημα Αλλαγής** παραμένει στην τρίτη θέση, με ποσοστό **9,5%**, **παρά την συνεχιζόμενη υποχώρηση**, για 2^ο τρίμηνο, που σημειώνει η εκλογική του απήχηση μετά την αποχώρηση του Ποταμιού.
- Ενισχυμένη εκλογική επιρροή καταγράφει το **ΚΚΕ**, με ποσοστό **7,5%**, ανταγωνιζόμενο με την **Χρυσή Αυγή**, η οποία υποχωρεί, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, σε **7,5%**, χάνοντας την 4^η θέση που κατείχε, διακριτά, η τελευταία στην προηγούμενη μέτρηση.
- Η **Ένωση Κεντρώων** παρά την ελαφρά κάμψη της επιρροής της, συνεχίζει να «πατάει» το εκλογικό κατώφλι του **3%**, διατηρώντας σημαντικές πιθανότητες παραμονής και στο επόμενο κοινοβούλιο.

A. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Ιούλιος 2018

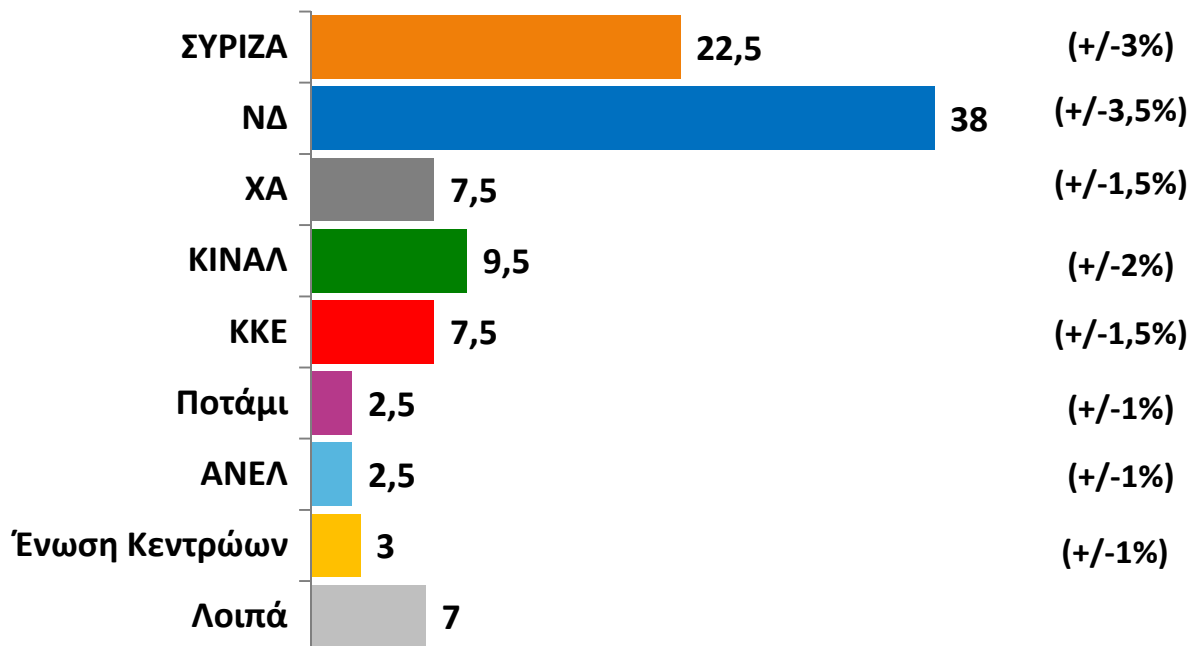
- Το **Ποτάμι**, υπό την νέα γραμμή «αυτόνομης» παρουσίας, καταγράφει ποσοστό εκλογικής επιρροής **2,5%**, που αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο διατήρησης της κοινοβουλευτικής εκπροσώπησής του.
- Οι μεταβολές των υπόλοιπων κομμάτων δεν επηρεάζουν σημαντικά τον υφιστάμενο κομματικό συσχετισμό (**Διαγράμματα 1Α, 2Γ**).
- Δεδομένου ότι τα νεοπαγή κόμματα που σχηματίστηκαν (και συνεχίζουν να σχηματίζονται), κατά τον τρέχοντα εκλογικό κύκλο, δεν εμφανίζουν δυναμική εισόδου στη Βουλή, η επόμενη Βουλή είναι πιθανό να περιλαμβάνει 6 κόμματα (6κομματική). Ωστόσο, στην παρούσα συγκυρία η εν λόγω εκτίμηση θεωρείται επισφαλής.
- Ο εκλογικός συσχετισμός δυνάμεων, που κατέγραψε το Βαρόμετρο Ιουλίου, πριν από την νέα εθνική καταστροφή στην Αττική, διαμορφώθηκε βεβαίως ως αποτέλεσμα μιας συνισταμένης επιδράσεων που οφείλονται σε πολλαπλούς παράγοντες. Ωστόσο, **δύο παράγοντες** αναδεικνύονται σε περισσότερο σημαντικοί: **Αφενός**, η κυβερνητική καμπάνια, σχετικά με την ολοκλήρωση του ελληνικού μνημονιακού προγράμματος, που τυγχάνει απεριόριστης διεθνούς υποστήριξης, καθώς και η –όποια- βελτίωση του γενικού οικονομικού κλίματος, λειτουργεί υπέρ της εκλογικής απήχησης του κυβερνώντος κόμματος. **Αφετέρου**, οι πολιτικές και ιδεολογικές επιπτώσεις που παράγει η πρόσφατη Συμφωνία των Πρεσπών (17/6/18), σχετικά με το όνομα της ΠΓΔΜ, η οποία επιδρά με διττό τρόπο: εδραιώνοντας ταυτόχρονα και την πολιτική απομόνωση και την ιδεολογική συσπείρωση του κυβερνώντος κόμματος. Το μέγεθος της αυτοτελούς επίδρασης κάθε παράγοντα δεν είναι εύκολο να απομονωθεί. Οι εν λόγω παράγοντες λειτουργούν σε διαφορετική κατεύθυνση και ως ένα βαθμό αλληλοαναιρούνται.

Γιάννης Μαυρής

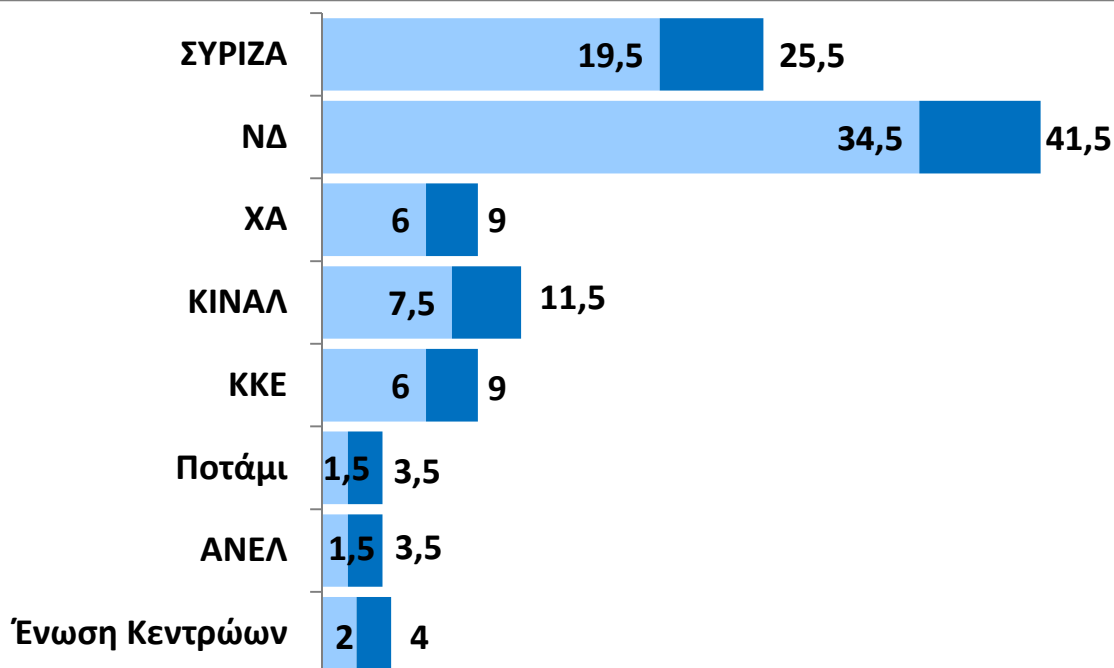
Α. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Ιούλιος 2018

Διάγραμμα 1Α: Τηλεφωνική έρευνα πρόθεσης ψήφου, (2-12/7/2018)

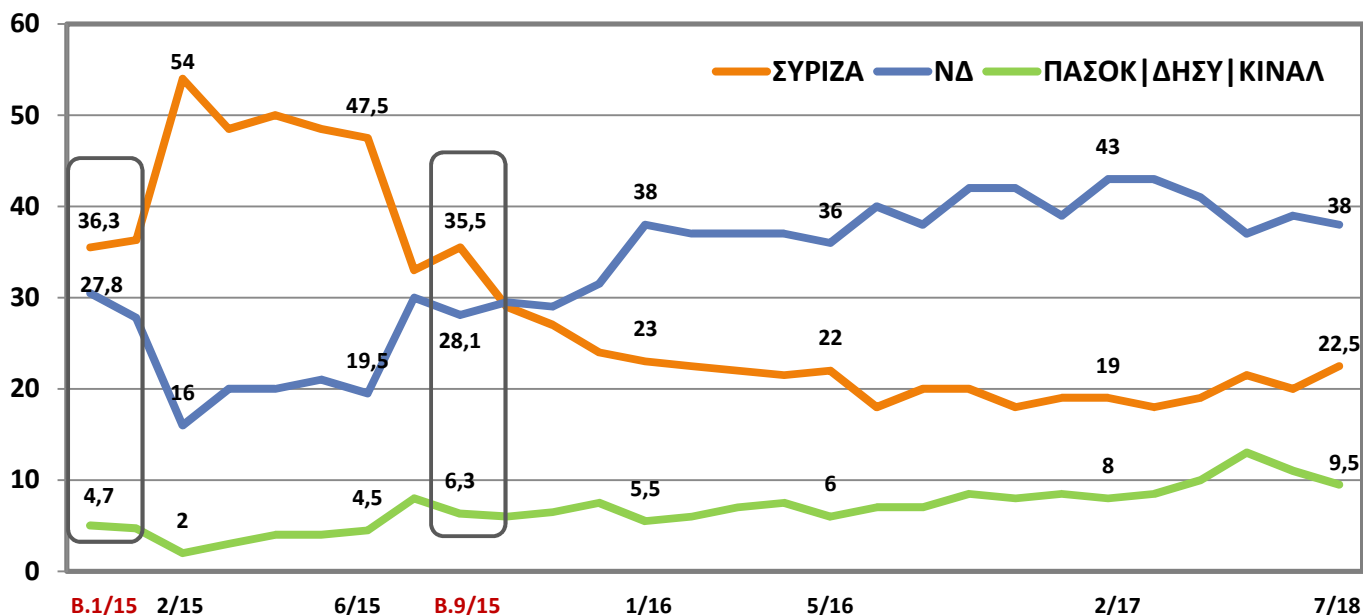

Διάγραμμα 1Β: Τηλεφωνική έρευνα πρόθεσης ψήφου - 95% διάστημα εμπιστοσύνης

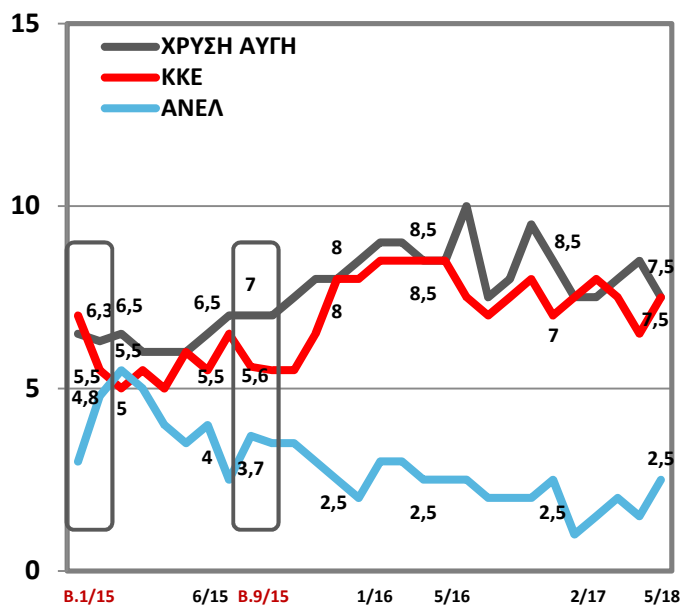

Β. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ Ιανουάριος 2015 – Ιούλιος 2018

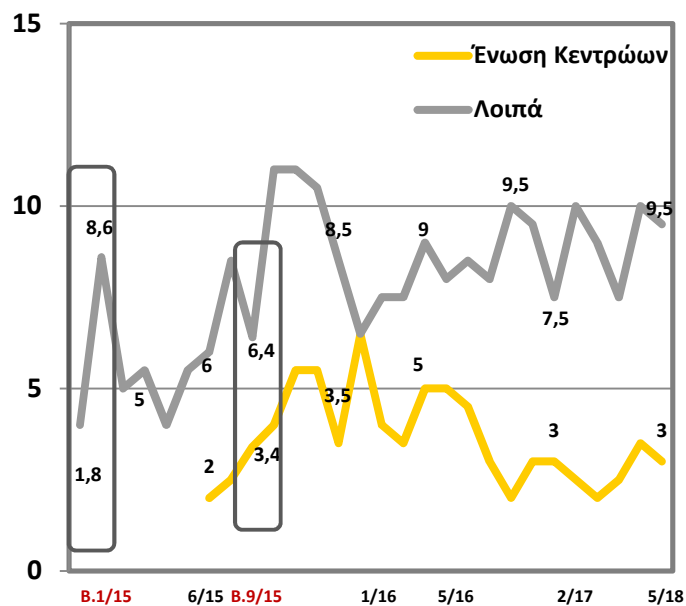
Διάγραμμα 2Α: Εκλογική επιρροή των ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, (ΠΑΣΟΚ|ΔΗΣΥ)|ΚΙΝΑΛ

Διάγραμμα 2Β: Εκλογική επιρροή των Χρυσή Αυγή, ΚΚΕ, ΑΝΕΛ

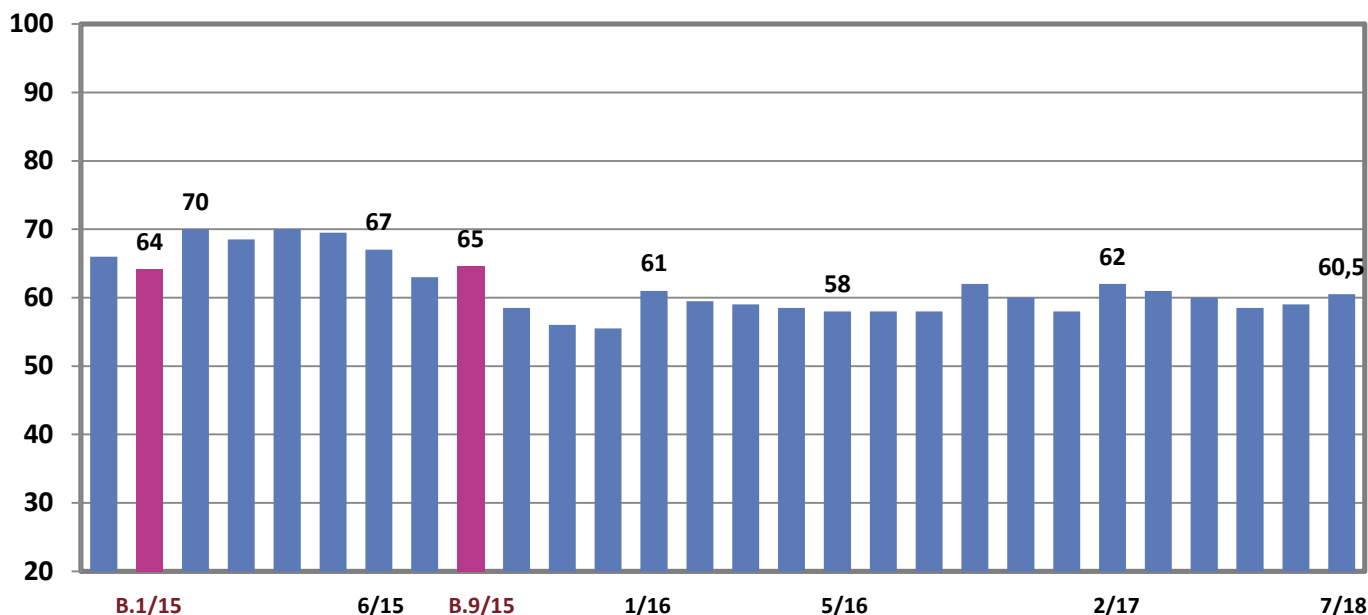
Διάγραμμα 2Γ: Εκλογική επιρροή Ένωσης Κεντρώων & Λοιπών

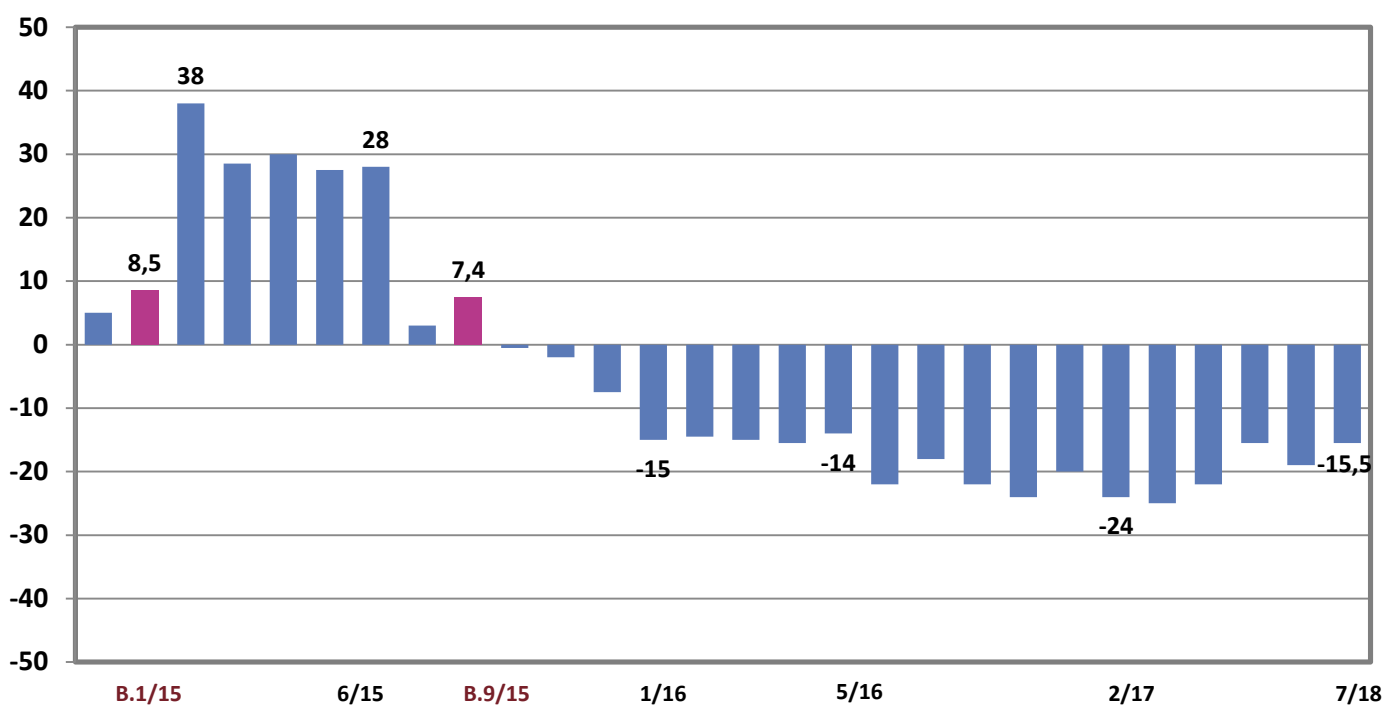
Γ. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΡΙΖΑ+ΝΔ) & ΤΗΣ «ΨΑΛΙΔΑΣ» (ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΡΙΖΑ – ΝΔ)

Ιανουάριος 2015 – Ιούλιος 2018

Διάγραμμα 3Α: Επιρροή του νέου δικομματισμού, 2015-2018 (Άθροισμα ΣΥΡΙΖΑ+ΝΔ)

Διάγραμμα 3Β: Εκτίμηση της «ψαλίδας», 2015-2018 (Διαφορά ΣΥΡΙΖΑ - ΝΔ)

Ε. ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΔΡΩΝ (Ιούλιος 2018) Με βάση την εκτίμηση εκλογικής επιρροής

Παρά την οριακή πτώση της εκλογικής της επιρροής (-1%), η ΝΔ διατηρεί σοβαρές πιθανότητες να κερδίσει την απόλυτη πλειοψηφία των κοινοβουλευτικών εδρών. Με βάση τη σημειακή εκτίμηση εκλογικής επιρροής, η ΝΔ (38%) αναμένεται να εξασφαλίσει 158 έδρες. Μόνο στην περίπτωση, που η εκλογική της επιρροή προσεγγίσει το κάτω όριο της (34,5%), η ΝΔ κινδυνεύει να μην επιτύχει το στόχο της αυτοδυναμίας, στο –πιο πιθανό– ενδεχόμενο βκομματικής Βουλής. Αν τουλάχιστον ένα επιπλέον κόμμα (Ποτάμι ή ΑΝΕΛ) υπερβεί το κατώφλι του 3%, δηλαδή στο ενδεχόμενο σενάριο 7κομματικής Βουλής, η επίτευξη της αυτοδυναμίας απομακρύνεται αισθητά. Αντίθετα, στο –λιγότερο πιθανό– σενάριο της 5κομματικής Βουλής, η ΝΔ αναμένεται να υπερβεί τις 151 έδρες, αρκεί η εκλογική της επιρροή να υπερβεί το 34,5%.

Πίνακας 1: Εκτίμηση εδρών με βάση την εκλογική επιρροή (7/2018) – βκομματική Βουλή

Κόμμα	Ποσοστό	95% Διάστημα εμπιστοσύνης	Έδρες ⁽²⁾
ΣΥΡΙΖΑ	22,5	19,5 – 25,5	55 – 72
ΝΔ	38	34,5 – 41,5	148 – 168
ΧΑ	7,5	6 – 9	17 – 25
ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ	9,5	7,5 – 11,5	21 – 33
ΚΚΕ	7,5	6 – 9	17 – 25
ΠΟΤΑΜΙ	2,5	1,5 – 3,5	–
ΑΝΕΛ	2,5	1,5 – 3,5	–
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ	3	2 – 4	0 – 12
ΛΟΙΠΑ ⁽¹⁾	7		

(1) Στα Λοιπά συμπεριλαμβάνονται όλα τα υπόλοιπα κόμματα, με ποσοστό <3%

(2) Στην τρέχουσα μέτρηση, τα κόμματα των οποίων η σημειακή τους εκτίμηση είναι μεγαλύτερη ή ίση του 3%, επομένως φαίνεται ότι θα εξασφαλίσουν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, ανέρχονται σε έξι (6). Δηλαδή, η επόμενη Βουλή ενδέχεται να είναι **βκομματική**. Ο αριθμός των εδρών που υπολογίζεται στον ανωτέρω Πίνακα 1, στηρίζεται σε αυτήν την υπόθεση.

Σημείωση 1: Η αδιευκρίνιστη ψήφος, δηλαδή το άθροισμα αναποφασίστων, πρόθεσης αποχής, λευκών/ ακύρων & αρνήσεων στην τρέχουσα μέτρηση, ανέρχεται σε **27,5%**.

Σημείωση 2: Λόγω της στρογγυλοποίησης των ποσοστών που ακολουθείται στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής (με ακρίβεια μισής εκατοστιαίας μονάδας), η εκτίμηση των εδρών ενδέχεται να παρουσιάζει απόκλιση της τάξης της μιας (1) έδρας. Τα όρια των εδρών κάθε κόμματος προκύπτουν από τα αντίστοιχα όρια των διαστημάτων εμπιστοσύνης της εκλογικής επιρροής, με βάση την υπόθεση ότι το συνολικό ποσοστό των κομμάτων, που δεν θα εκπροσωπηθούν στην επόμενη Βουλή, παραμένει αμετάβλητο σε **12%** (Πίνακες 1 & 2).

Πίνακας 2: Σενάρια εδρών πρώτου κόμματος (ΝΔ), ανάλογα με τον αριθμό των κομμάτων που θα εκπροσωπηθούν στην επόμενη Βουλή

Προβλεπόμενος αριθμός κομμάτων στη Βουλή	Βουλή με 8 κόμματα	Βουλή με 7 κόμματα	Βουλή με 6 κόμματα ⁽¹⁾	Βουλή με 5 κόμματα
Κοινοβουλευτικά κόμματα (Β2015) εκτός Βουλής: (με ποσοστό < 3%)	-	Ποτάμι ή ΑΝΕΛ	Ποτάμι & ΑΝΕΛ	Ποτάμι, ΑΝΕΛ & Ένωση Κεντρώων
Συνολικό ποσοστό των κομμάτων εκτός Βουλής (< 3%)	7	9,5	12	15
Έδρες ΝΔ	143-162	145 – 165	148 – 168	151 – 172

(1) Με βάση την εκτίμηση εκλογικής επιρροής Ιουλίου 2018, η **βκομματική μορφή** είναι το πιθανότερο σενάριο για την επόμενη Βουλή.

Σημείωση 1: Ο υπολογισμός των εδρών της ΝΔ γίνεται με την υπόθεση, ότι το ποσοστό των κομμάτων που, σε κάθε σενάριο, επιτυγχάνουν την είσοδό τους στη Βουλή, δεν επηρεάζει το ποσοστό των Λοιπών κομμάτων.

ΣΤ. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ 1^{ΟΥ} ΚΟΜΜΑΤΟΣ, ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 3:
Απαιτούμενο ποσοστό αυτοδυναμίας,
ανάλογα με το αθροιστικό ποσοστό των εκτός Βουλής κομμάτων

Συνολικό ποσοστό κομμάτων <3%	5	5,5	6	6,5	7	7,5	8	8,5	9	9,5	10
Ποσοστό 1 ^{ου} κόμματος	38,5	38,5	38	38	38	37,5	37,5	37	37	37	36,5
Συνολικό ποσοστό κομμάτων <3%	10,5	11	11,5	12	12,5	13	13,5	14	14,5	15	15,5
Ποσοστό 1 ^{ου} κόμματος	36,5	36	36	36	35,5	35,5	35	35	35	34,5	34,5

Με βάση τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, το αθροιστικό ποσοστό των κομμάτων που μένουν εκτός Βουλής, καθορίζει και το όριο της αυτοδυναμίας. Όπως διαφαίνεται στον παραπάνω Πίνακα 3, όσο υψηλότερο είναι αυτό το ποσοστό, τόσο χαμηλότερο γίνεται το όριο αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα.

Ωστόσο, το εν λόγω ποσοστό έχει παρουσιάσει ιστορικά μεγάλη διακύμανση. Την πλέον ακραία περίπτωση αποτελούν οι εκλογές του Μαΐου του 2012, όπου έφτασε το **19%**, με αποτέλεσμα το όριο αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα να διαμορφωθεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, **32,7%**.

Στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, το ποσοστό των εκτός Βουλής κομμάτων περιορίστηκε σε μόλις **6,3%**, αυξάνοντας το όριο για την αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος στο **38%**.

Σχετικά με αυτό το ζήτημα βλέπε σχετικά και το άρθρο: των Γιάννη Μαυρή και Γιώργου Συμεωνίδη: «Έξι απαντήσεις για τον νέο εκλογικό νόμο», στην εφημερίδα *Η Καθημερινή της Κυριακής* (27/05/2007), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Public Issue: <http://www.publicissue.gr/43/six-answers-on-the-new-electoral-law/>

Ζ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

1. Οι τρεις βασικές μεθοδολογικές καινοτομίες

Από τις εκλογές του 2004, η Public Issue εισήγαγε τρεις βασικές καινοτομίες στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των πολιτικών κομμάτων, που στηρίζεται στις έρευνες πρόθεσης ψήφου:

- Την **τηλεφωνική μέθοδο** (παράλληλα με την εταιρεία RASS), έναντι της έως τότε χρησιμοποιούμενης μεθόδου των ερευνών, με προσωπικές συνεντεύξεις (*face-to-face*) και «χρήση κάλπης», που αποτελεί μια αμφιλεγόμενη, αμιγώς ελληνική πρωτοτυπία.
- Την κατάργηση της **στάθμισης** του δείγματος με την προηγούμενη ψήφο και την αντικατάστασή της, με τη μεθοδολογία της **ανάλυσης χρονολογικών σειρών** (*time-series analysis*) των ερευνών της και, τέλος
- Την αλλαγή του τρόπου παρουσίασης των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, με τη δημοσίευση της **εκλογικής επιρροής** των κομμάτων σε κάθε έρευνα, αντί της παρουσίασης των αποτελεσμάτων με την λεγόμενη «αδιευκρίνιστη» ψήφο, πρακτική που ακολουθούν οι περισσότερες εταιρείες του κλάδου.

Με τον όρο **εκτίμηση εκλογικής επιρροής** (*vote estimate*) εννοείται ο εκ νέου υπολογισμός των ποσοστών των κομμάτων (*repercentage*), εξαιρώντας τις μη-διευκρινισμένες απαντήσεις των ερωτώμενων (δηλαδή τις επιλογές: «δεν θα ψηφίσω», «λευκό/άκυρο» «αναποφάσιστος/η» και «δεν απαντώ»), ώστε τα αποτελέσματα κάθε δημοσκόπησης να είναι συγκρίσιμα με τα εκλογικά αποτελέσματα. Αυτό συμβαίνει, επειδή η λεγόμενη **αδιευκρίνιστη ψήφος** δεν υπάρχει στην πραγματικότητα και δεν καταγράφεται ποτέ στην κάλπη των εκλογών. Αποτελεί μια νοητική επινόηση, η οποία «κατασκευάζεται» από την ερώτηση πρόθεσης ψήφου των δημοσκοπήσεων.

Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής δεν πρέπει να συγχέεται με την απλή απαλοιφή της αδιευκρίνιστης ψήφου, που καταγράφεται σε μια δημοσκόπηση, πρακτική που συνήθως αναφέρεται ως «αναγωγή» ή «ψήφος επί των εγκύρων» απαντήσεων της δημοσκόπησης (*valid vote*). Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής δεν ταυτίζεται με τη διευκρινισμένη ψήφο, διότι η κατανομή (*allocation*) της αδιευκρίνιστης ψήφου, που προκύπτει, δεν είναι αναλογική. Ειπωμένο διαφορετικά, η εκτίμηση διαφέρει σημαντικά από μια απλή παράθεση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων. Αυτόνοητα, ενώ βασίζεται στα πρωτογενή δεδομένα των δημοσκοπήσεων, είναι αποτέλεσμα δευτερογενούς επεξεργασίας, βάσει σύνθετων στατιστικών τεχνικών.

Η Public Issue, ακολουθώντας τη διεθνή πρακτική, παρουσιάζει τα ποσοστά των κομμάτων στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής, με ακρίβεια **μισής εκατοστιαίας μονάδας**. Η συγκεκριμένη επιλογή προστατεύει την κοινή γνώμη από την παραπλανητική εντύπωση για την ακρίβεια των ερευνών, η οποία οδηγεί σε μια εσφαλμένη και ανώφελη υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων που διαθέτει το εργαλείο των δημοσκοπήσεων, για να περιγράψει τις τάσεις του εκλογικού σώματος.

Από τον Σεπτέμβριο του 2015, η εκτίμηση της εκλογικής επιρροής στηρίζεται μόνο στην ανάλυση των βραχυχρόνιων τάσεων της πρόθεσης ψήφου.

Ζ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

2. Η ανάλυση των βραχυχρόνιων τάσεων

Ο όρος **βραχυχρόνιες τάσεις** (*short-term voting intention trends*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής ενός κόμματος, περιγράφει τις τάσεις που διαμορφώνονται, κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου εκλογικού κύκλου. Για τη μελέτη των βραχυχρόνιων τάσεων της επιρροής κάθε κόμματος, χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά των διευκρινισμένων απαντήσεων στην ερώτηση πρόθεσης ψήφου, στις τηλεφωνικές έρευνες του Βαρόμετρου της Public Issue, από τις εκλογές του Ιανουαρίου 2015 και ύστερα, θεωρώντας, ότι η περίοδος διακυβέρνησης της χώρας από τον ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί μια ενιαία και πολιτικά συνεκτική χρονική περίοδο.

Η εκτίμηση της επιρροής των κομμάτων, με βάση τις βραχυχρόνιες τάσεις, πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο *πρώτο* στάδιο, στη χρονοσειρά της διευκρινισμένης πρόθεσης ψήφου κάθε κόμματος εφαρμόζεται η **μέθοδος εξομάλυνσης Kalman** (*Kalman smoothing*). Η εξομάλυνση Kalman χρησιμοποιείται σε μια σειρά **κυλιόμενων δημοσκοπήσεων** (*tracking polls*), για να μειώσει την επίδραση του δειγματοληπτικού σφάλματος σε κάθε έρευνα και επομένως επιτρέπει τη διάκριση της πραγματικής μεταβολής ενός ποσοστού, που συντελείται μεταξύ δύο χρονικών στιγμών, από τη μεταβολή που οφείλεται σε δειγματοληπτικό σφάλμα.

Στο *δεύτερο* στάδιο, τα εξομαλυσμένα ποσοστά των κομμάτων «διορθώνονται», ώστε να απαλειφθεί η μεροληψία της πρόθεσης ψήφου. Ο υπολογισμός της μεροληψίας της πρόθεσης ψήφου ενός στηρίζεται σε **υποδείγματα γραμμικής παλινδρόμησης** (*linear regression models*). Τα εν λόγω υποδείγματα προβλέπουν τη μεροληψία της πρόθεσης ψήφου ενός κόμματος με βάση: α) το ποσοστό των ερωτώμενων, οι οποίοι στην ερώτηση της πρόθεσης ψήφου δηλώνουν αυθόρμητα «αναποφάσιστοι» ή αποφεύγουν να απαντήσουν (*undecideds & refusals*), β) το ποσοστό των ερωτώμενων που δηλώνουν (αυθόρμητα) ότι θα απέχουν ή ότι θα ψηφίσουν λευκό/άκυρο (*abstainers*) και γ) την απόκλιση της πραγματικής από τη δειγματική προηγούμενη ψήφο (*past vote*). Τα υποδείγματα εκτιμώνται για τα 4 κόμματα (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ), για τα οποία διατίθενται δημοσκοπικά στοιχεία σε βάθος χρόνου. Για τα κόμματα που δημιουργήθηκαν ή αναδείχθηκαν μετά την υπογραφή του Μνημονίου (Χρυσή Αυγή, ΑΝΕΛ, Ποτάμι) δεν είναι εφικτή η εκτίμηση της μεροληψίας, μέσω υποδείγματος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η απαλοιφή της μεροληψίας στηρίζεται στην απόκλιση της πρόθεσης ψήφου από το πραγματικό εκλογικό αποτέλεσμα, που παρατηρήθηκε στις προεκλογικές έρευνες των βουλευτικών εκλογών από το 2012 και ύστερα, συγκριτικά με τη μεροληψία της προηγούμενης ψήφου και το ποσοστό των ερωτώμενων, οι οποίοι στην ερώτηση της πρόθεσης ψήφου δηλώνουν αυθόρμητα «αναποφάσιστοι» ή αποφεύγουν να απαντήσουν.

Ζ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

3. Η μειωμένη σημασία των μακροχρόνιων τάσεων

Ο όρος **μακροχρόνιες τάσεις** (*long-term voting intention trends*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής ενός κόμματος, περιγράφει τις τάσεις που διαμορφώνονται σε ένα χρονικό διάστημα, πέραν του ενός εκλογικού κύκλου. Για τη μελέτη των μακροχρόνιων τάσεων της επιρροής κάθε κόμματος, χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά των διευκρινισμένων απαντήσεων στην ερώτηση πρόθεσης ψήφου, σε όλες τις έρευνες από τον Ιούνιο του 1995 ως σήμερα, της Public Issue και παλαιότερα της VPRC. Ωστόσο, από τις εκλογές του 2012 και ύστερα, η επίδραση των μακροχρόνιων τάσεων στη διαμόρφωση των εκλογικών αποτελεσμάτων μειώνεται διαρκώς. Κυριότεροι λόγοι αυτής της μείωσης αποτελούν η διαρκής μεταβολή του κομματικού συστήματος και η ακανόνιστη διάρκεια των εκλογικών κύκλων, κατά τη διάρκεια της μνημονιακής περιόδου. Επιπλέον, η εκτίμηση της εκλογικής επιρροής με βάση τις μακροχρόνιες τάσεις καθίσταται ολοένα και δυσκολότερη, καθώς η υπογραφή του Μνημονίου το 2010 αποτέλεσε **δομική μεταβολή** (*structural break*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής των κομμάτων. Για όλους τους παραπάνω λόγους, από τον Σεπτέμβριο του 2015, οι μακροχρόνιες τάσεις δεν συνυπολογίζονται πλέον στην εκτίμηση εκλογικής επιρροής της Public Issue.

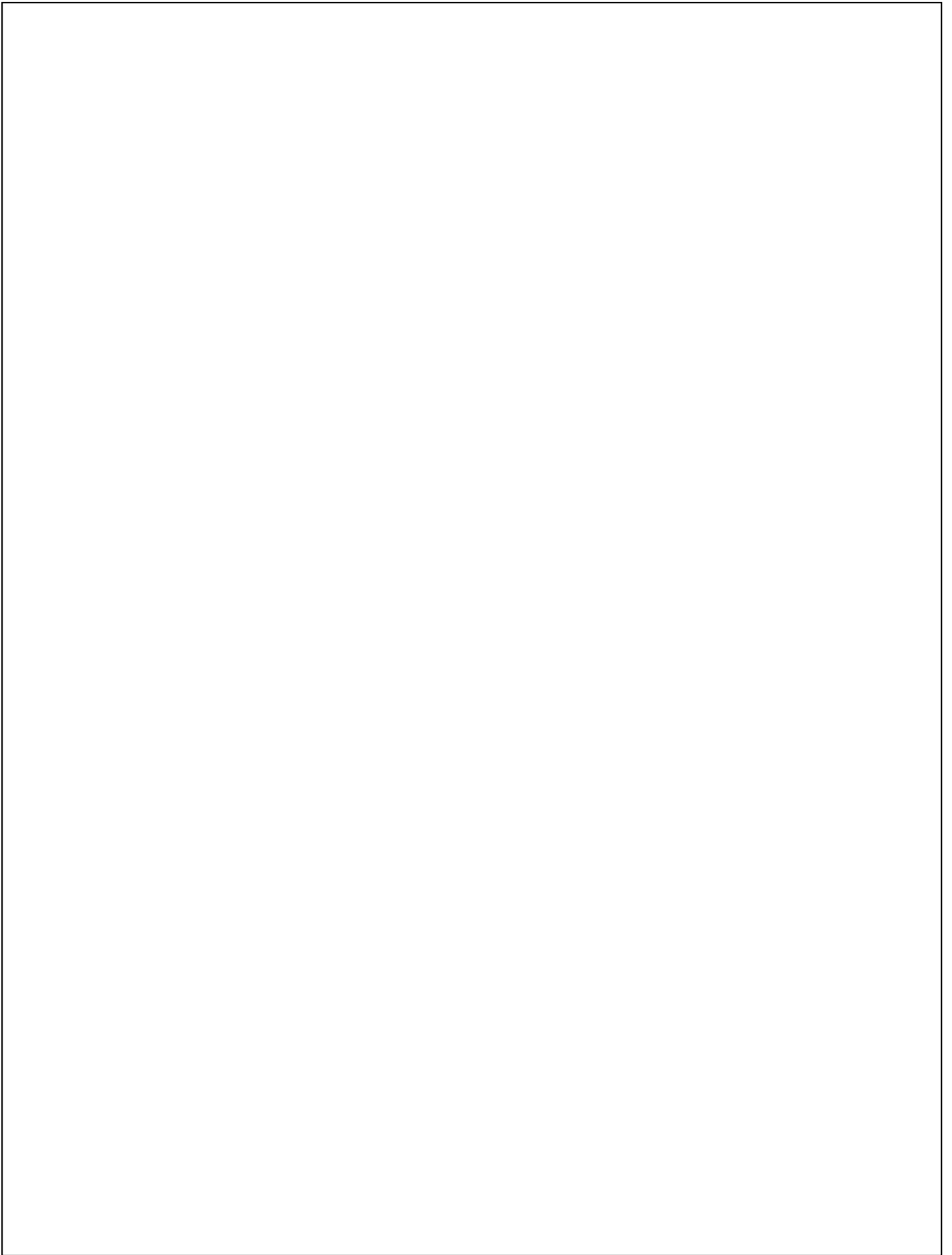
4. Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης

Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης προκύπτει από το περιθώριο σφάλματος των εξομαλυσμένων, με τη μέθοδο Kalman, ποσοστών των κομμάτων και δεν ταυτίζεται με το γνωστό δειγματοληπτικό σφάλμα (*sampling error*). Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, όπως: το μέγεθος του διευκρινισμένου δείγματος, το ποσοστό του κόμματος στη διευκρινισμένη ψήφο, την καλή προσαρμογή της εξομάλυνσης στη χρονοσειρά των δεδομένων (*fitting*) και το συγκεκριμένο υπόδειγμα, με το οποίο πραγματοποιείται η εξομάλυνση. Αποτυπώνει την επίδραση των γεγονότων που δεν μπορούν να προβλεφθούν από τη δυναμική των χρονοσειρών (*innovations*) και την επίδραση του δειγματοληπτικού σφάλματος. Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης είναι μικρότερο από το δειγματοληπτικό σφάλμα των αντίστοιχων πρωτογενών ποσοστών.

Η αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, που χρησιμοποιεί διαχρονικά η Public Issue, για την εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των πολιτικών κομμάτων περιλαμβάνεται στον τόμο: Γιάννης Μαυρής και Γιώργος Συμεωνίδης. 2016. *Δημοσκοπήσεις και Πρόβλεψη των Εκλογών στην Ελλάδα, 2004-2015*. Αθήνα: Public Issue. Βλέπε σχετικά: «Μέρος τρίτο: Η μεθοδολογία της εκτίμησης εκλογικής επιλογής», 293-337.

Ολόκληρος ο τόμος είναι διαθέσιμος διαδικτυακά στην ιστοσελίδα:

http://www.mavris.gr/wp-content/uploads/Forecasting_Elections.pdf

www.publicissue.gr